

ті, прозорості фінансової звітності, трудового законодавства, вимог до якості послуг, що надаються, контроль за використанням застарілих транспортних засобів тощо.

Таким чином, міжнародний туризм має стати одним з ключових напрямків відновлення темпу зростання світової економіки, що потребує реалізації комплексної державної політики, спрямованої на підвищення рівня туристичної безпеки.

Перелік посилань:

1. *The World Bank data* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/topic/economy-and-growth>.
2. *The International Monetary Fund* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2016/12/31/caribbean-growth-in-an-international-perspective-the-role-of-tourism-and-size-40025>.
3. *IMF Working Paper. Recession and Policy Transmission to Latin American Tourism: Does Expanded Travel to Cuba Offset Crisis Spillovers?* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [file:///C:/Users/Cepzei/Downloads/wp1132%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Cepzei/Downloads/wp1132%20(1).pdf).
4. *Turkey's Economy Hit By Declining Tourism* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/en/news/articles/2017/02/21/na230217turkeys-economy-hit-by-declining-tourism>.
5. *Business Insider UK* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.businessinsider.com/most-dangerous-countries-in-the-world-2016-6>.
6. Голод А. П. Безпека туризму як об'єкт регіональних економічних досліджень / А. П. Голод // Інноваційна економіка. – Вип. 4. – 2014. – С. 190-194.
7. Kovari I. *Safety and Security in the Age of Global Tourism* // I. Kovari, K. Zimanyi // *Applied Studies in Agribusiness and Commerce*. – Budapest, 2011. – №3-4. – Vol. 5. – P. 59-61.
8. Mansfeld Y. *Tourism, Security and Safety. From Theory to Practice* / Y. Mansfeld, A. Pizam. – Routledge, 2005. – 376 p.

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ

*Л.М. Побоченко, к.е.н., доцент
Національний авіаційний університет, м. Київ*

В умовах глобальної конкуренції сфера послуг утворює ядро постіндустріальної економіки. У більшості країн збільшуються частка послуг в структурі ВВП, зростає кількість зайнятих цій галузі, а також розвивається міжнародна торгівля послугами. Послуги перетворилися в головний сектор економічної активності і джерело зайнятості у світовій економіці.

За даними Світової організації торгівлі (СОТ) світовий експорт комерційних послуг в 2015 році знизився на 6,4 % до 4676 млрд. дол. США в поточних доларах в порівнянні з 4993 млрд. дол. США в 2014 році. Майже всі регіони показали зменшення експорту послуг від 0,9 % до 9,8 % у 2015 році, за винятком найменш розвинених країн (НРК), де зареєстровано зростання на 3,1 % у порівнянні з 2014 роком. Найбільший спад експорту комерційних послуг в європейських країнах на 9,8 %. Також різкий спад в країнах Південної та Центральної Америки на 4,3 % та Азії на 3,4 % [1].

Причинами стрімкого падіння експорту комерційних послуг є зниження цін на міжнародних ринках у 2014-2015рр. на нафту, газ й інші енергетичні та сировинні товари. Разом з цим, на світовому фінансовому ринку відбувалася поступова зміна обмінних курсів – долара США та євро. Також, занепокоєність у підприємницькому середовищі багатьох країн світу, пов'язану з потрясіннями на китайському фондовому ринку та подальшими перспективами розвитку китайської економіки. А під впливом санкцій західних держав проти Росії за її агресію проти України відбувалися певні зрушення в географії зовнішньої торгівлі як товарами, так і послугами не лише Росії, а й ряду інших держав.

Щодо категорій послуг, то найбільше падіння в торгівлі комерційними послугами в 2015 році зареєстровано у транспортних послуг майже 10 %, так як ціни на морські перевезення насипних вантажів впали до рекордно низького рівня. Послуги, що супроводжують товари показали 5,9 % спаду. Інші види експорту послуг, такі як поїздки та інші комерційні послуги (категорія, які містять у собі фінансові послуги) продемонструвала зниження близько 5,5 %.

Найбільший обсяг міжнародних послуг за всіма групами припадає на розвинені країни, але поступово зростає й частка країн, що розвиваються за окремими групами послуг. Наприклад, в торгівлі фінансовими послугами зростає частка Сінгапуру, Бахрейну, Гонконгу, що пов'язано із загальною спеціалізацією країн на цих послугах. На світовому ринку послуг лідерами серед розвинених країн є країни ЄС, США, Китай, Японія, Індія, Сінгапур Швейцарія, Гонконг, Південна Корея та Канада (найбільші експортери послуг на які припадає 75,4 % світового експорту послуг), а також є країни ЄС, США, Китай, Японія, Сінгапур, Індія, Росія, Південна Корея, Канада та Швейцарія (найбільші імпортери послуг на, які припадає 68,2 % світового імпорту послуг).

За даними ЮНКТАД у структурі експорту комерційних послуг в 2015 році перше місце займають інші комерційні послуги з часткою 53 % загального обсягу експорту послуг та становлять 2,48 трлн. дол. США. На другому місці йдуть туристичні послуги з часткою 25 % або 1,17 трлн. дол. США. Третіми є транспортні послуги з часткою 18,7 % або 0,88 млрд. дол. США. Далі йде новий вид послуг – послуги, які супроводжують товари: з часткою 3,3 % або майже 154 млн. дол. США [2].

Трьома найважливішими видами послуг є туристичні, транспортні та ділові послуги, на які разом припадає близько 70 % світового експорту послуг. Міжнародний туризм залишається найбільшим компонентом торгівлі послугами з експортною виручкою на загальну суму 1,17 трлн. дол. США в 2015 році. Туристичні прибуття продовжують збільшитися на 4,3 % в 2015 (за аналогією з 2013 і 2014 роками), досягнувши 1,1 млрд. прибуттів туристів. Надходження, отримані від міжнародних відвідувачів виросли на 3,7 % в 2015 році. Найбільше падіння експорту міжнародних транспортних послуг в 2015 році зафіксовано в Європі (-12,5 %), в Південній та Центральній Америці (-10,9 %). Основними експортерами транспортних послуг є країни ЄС, США, Сінгапур, Японія, КНР, а імпортерами: країни ЄС, КНР, США, Індія та Японія. До ділових послуг належать найрізноманітніші види діяльності, а також юридичні, рекламні, консалтингові, бухгалтерські послуги тощо [2].

Також, динамічно розвиваються страхові та фінансові послуги, ліцензування та користування авторськими правами. Так, найбільший обсяг експорту міжнародних страхових і пенсійних послуг припадає на розвинені країни, а саме країни ЄС (59,8 %) та країни Північної Америки (16,6 %). Основними експортерами міжнародних фінансових послуг є країни ЄС, США, Швейцарія, Сінгапур та Гонконг, а найдинамічніше цей вид послуг розвивався в країнах Близького Сходу (+16 %) та країнах Азії (+13 %). Також, потрібно відмітити катастрофічний спад експорту фінансових послуг в Південній та Центральній Америці (-41 %) та країнах СНД (-20 %) [1].

Світові грошові надходження від експорту телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг у 2015 році склали 420 млрд. дол. США. Головними експортерами стали країни ЄС, Індія, США, КНР, Швейцарія та Канада, а імпортерами: країни ЄС, США, Швейцарія, КНР та Сінгапур [1].

Таким чином, спад обсягів світової торгівлі послугами пояснюються такими факторами як: відносно низьке зростання ВВП у країнах з ринками, що розвиваються, нестійке відновлення економіки в розвинених країнах, а також зростаючі геополітичні ризики і загрози (криза в Україні, військові конфлікти на Близькому Сході, боротьба з лихоманкою Ебола в Західній Африці тощо). Ще більше ускладнило ситуацію коливання валютних курсів, включаючи зміцнення американського долара на 14 % відносно інших валют.

Перелік посилань:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wto.org>.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unctad.org>.

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МІЖНАРОДНОГО МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

К.І. Полівода, аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Міжнародне міжрегіональне співробітництво Миколаївської області здійснюється за такими напрямками:

- міжрегіональне співробітництво з регіонами іноземних країн;
- співробітництво з міжнародними організаціями;
- співробітництво з ЄС;
- виставкова діяльність, форуми, конференції;
- транскордонне співробітництво.

Широкий спектр діяльності Миколаївської області спонукає регіони іноземних країн до міжнародного міжрегіонального співробітництва з областю (рис. 1).

Співробітництво Миколаївської області з ЄС здійснюється за багатьма напрямками, метою яких є одностороннє зменшення або скасування митних зборів ЄС на товари, що походять з України [1].

В рамках співробітництва Миколаївської області з ЄС створено проект «Консультації України в питаннях аграрної торгівлі – в рамках Повної та Всеохоплюючої Угоди про вільну торгівлю між ЄС та Україною» [2].